Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL ry **www.sakl.fi**
Finlands Yrkesfiskarförbund FYFF rf **sakl@sakl.fi**

Lapinjärvi 31.3.2018

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta

Viite HE 14/2018 vp

Lausunto: Hallituksen esitys eduskunnalle maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevaksi lainsäädännöksi

Suomen Ammattikalastajaliitto (SAKL) toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Yleistä

Hallituksen esitys on mittava eikä Suomen Ammattikalastajaliitolla ole tässä aikataulussa resursseja esityksen yksityiskohtaiseen kommentointiin, lausunto on siksi yleisluontoinen.

Hallituksen esitys

Kalataloustehtävät

Kalataloustehtävät muodostuvat elinkeinokalatalouden tehtäväkokonaisuudesta, sisältäen meri- ja kalatalousrahaston (EMKR) ja EU:n yhteisen kalastuspolitiikan valvonnan, sekä kalavarojen hoidon ja vapaa-ajan kalatalouden tehtäväkokonaisuudesta. Elinkeinokalatalouden tehtäviä koskeva lainsäädäntö käsittää hyvin laajan EU-lainsäädännön, jota sovelletaan suoraan kalatalouden elinkeinoihin.

Kalastuselinkeino ja koko elinkeinokalatalous on ollut hyvin huolestunut kalatalousasioiden mahdollisesta siirtymisestä maakuntien hoidettavaksi. Vuoden 2015 alusta toimineet kolmen niin kutsutut kala-ELY:t ovat tuoneet selkeyttä hallintoon.

Tehtävien hoitamisessa tarvitaan kalatalouden erityisosaamista ja toimijoiden tasavertainen kohtelu on tärkeää erityisesti valvonta- ja pakkokeinotehtävissä, mutta myös tukivarojen käsittelyssä. Euroopan meri- ja kalatalousrahaston (EMKR) hallinnointi edellyttää myös valtakunnallista kokonaisnäkemystä ja sen, että suurempia yksittäisiä hankkeita voidaan toteuttaa yhden maakunnan alueella. Varojen jakaminen kahdeksaantoista maakuntaan voi muodostua esteeksi tällaisten hankkeitten toteuttamiselle. Suomen kalatalous on pieni ja maantieteellisesti hyvin hajallaan oleva ala. Pirstalainen hallinto vaikeuttaa entisestään kalatalouden hallintoa ja riittävän osaamisen saavuttaminen yksittäisissä maakunnissa voi muodostua hyvin haastavaksi.

Alinomainen muutos hallinnossa myös hidastaa ja vaikeuttaa asioiden käsittelyä ja luo sekavuutta pitkäksi aikaa asiakkaiden harmiksi. Yrittäjät toivovat vakautta ja valtion jatkuva hallintoa koskeva laatikkoleikki ei edistä tätä asiaa.

Pidämme hyvänä, että esityksen mukaan Varsinais-Suomen maakunta hoitaa eräät kalatalouden tehtävät keskitetysti.

Esitämme sen lisäksi, että nykyisen kaltainen hallintomalli säilytetään mahdollisimman pitkälle ja ettei kalatalousasioissa luoda uutta pirstaleista hallintoa. Vähintään maakunnilta tulisi laissa edellyttää, että luovat sopimus- tai muilla järjestelyillä ratkaisun, joka keskittää kalaelinkeinoa koskevat asiat muutamaan (3) maakuntaan nykyisen mallin mukaisesti. Lainsäädännössä on annettava maa- ja metsätalousministeriölle riittävän tehokkaat välineet puuttua asiaan, jos ei edellä mainittu tavoite toteudu.

Yritysten ja muiden alan toimijoiden kannalta on myös keskeistä, että hanke- ja muiden tukien maksatukset hoituvat tehokkaasti ja nopeasti.

Yleisen edun valvonta

Kalatalouden yleisen edun valvominen maakunnissa on myös ensiarvoisen tärkeä tehtävä. Tehtävän tehokas hoitaminen edellyttää riittävää asiantuntemusta, jota on lähtökohtaisesti vaikea ylläpitää pirstaleisessa hallinnossa. Kalatalouden yleisen edun valvonnan puolueettomuus tulee myös turvata maakuntien hallinnossa.

Suomen Ammattikalastajaliitto on erityisen huolestunut yleisen edun valvonnan hoitamisesta uudessa Valtion lupa- ja valvontavirastossa (Luova) vesitalous- ja muissa ympäristöasioissa. Yleisen edun valvonta liukenee uudessa rakenteessa osaksi kokonaisprosessia, mikä voi vakavasti heikentää yleisen kalatalousedun valvontaa erilaisissa hankkeissa. Oikeusvaltion periaatteisiin kuuluu, että lainsäädännössä on annettu riittävät välineet valvoa myös yleistä etua. Kala-alan järjestöillä ja muilla toimijoilla ei välttämättä ole rahallisia tai henkisiä resursseja puolustaa yleistä etua silloin kun se olisi välttämätöntä.

Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL ry

Kim Jordas
toimitusjohtaja